

MAGYAR KURIRO

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, December 12 -dik napján, 1815 -dik jcsztendőben.

Frantzia Ország.

A' Párisi hivatal szerint való újságie-
veleknek 24-dik Novemberi darabjában egy
királyi 13-dik Novemberi rendelés olvasta-
tik, melly szerint *Ballainvilliers* Státusta-
nátos a' Ministerek Tanácsának Elölőljé-
vé neveztetik e' most folyó esztendőnek vé-
gég, ha a' Tanács Elölőlje vagy a' helyt
annak segédje, vagy valamellyik más
minister más szoros foglalatossági miatt elő
nem ülhetne — Azon újságlevelék szerint
ismét 37 személyek több vagy kevesebb
ajándékokat vittek a' királynak; ezek közt
François de Neufchateau első helyet érde-
mel, a' ki a' maga penzióját mint előbbe-
ni Tanátos Ur a' Királynak ajándékozta.
Ő rajta kívül 37-en mivelték azt.

November 26 -dik napján a' *Tailleria*
palotának minden sétáló és mulató helyei
tömvé voltak magokat mulató személyek-
kel. Midőn Király Eő Felsége, Testvér-
öttsével, az *Angoulemi* Herceggel és Her-
cegnével, nem külömben a' *Berry* her-
ceggel a' Sz. Misének végződése után a'
mulató karnak könyöklő karjain megjelen-
tek volna, az oda gyülekezett nép több
izben így kiáltozott: „*Éljen a' Király! Él-
jenek a' Bourbonok!*“

Nismesben, alsó *Languedociának* nem
utolsó kereskedő városában, a' közelebb
mult November 12 -dik napján nagy láрма

esett. Tudni illik számos alá való gondol-
kozású emberek, leginkább aszszonysze-
mélyek öszve seregelvén a' protestansoktól
tartatott gyülekezetnek, 31 -dik Jul. nap-
ján tartott gyűlését megzavarták, 's néki-
ök két milliommál több kárt okoztak.

Minekutánna a' külső dolgokra ügye-
lő Frantzia minister és a' ministerialis ta-
nátosnak előölője *Herceg Richelieu* a' szö-
vetséges Fejedelmeknek Frantzia Ország-
gal való frigykötéseknek nevezetesebb
tikkelyeit a' Pairek (Felső Parlamentum)
ülésekben elolvasta volna, következendő
Oráziót mondott:

„Ezek azok az alkudozások, mellye-
ket a' királyi ministerek minden hoszszas
vonogatás nélkül megerősítettek. Azok a'
lekötelezések, mellyeket Frantzia ország
magára vält, azoknak a' rendkívül való
környülállásoknak elkerülhetetlen rezulta-
tumi, mellyek közé a' jelenvaló környül-
állások által helybeztetődött. Más külöm-
böző környülállások közt, és más idő pont-
jában, egyedül tsak azokat az aktákat ter-
jesztettük volna: a' kamara eleibe, a' mel-
lyeket a' közönséges jusoknak öszvegyüj-
tögetéséből öszve szedegettünk; kötelessé-
günknek esmértük volna, azoknak min-
den tikkelyeit megfejtegetni; de mivel a'
jelenvaló környülállások e' tárgyat meg-
nem engedhetik; szükség hogy azokat azok-

hoz alkalmaztassuk, a' mellyek közzé most a' szakaszok helyheztetve vannak.“

„Iluszonöt esztendeig tartott nyughatatlanságok, és veszteglések után, mellyek szakadatlanúl megújult bérohanások, elfoglalások és pusztítások által, minden különbözőség nélkül minden státusok fennállásokat fenyegettek, és azoknak társaságbeli organizatzióját is akarták veszedelmbe hozni, a' Frantzia Ország törvényes uralkodó házában visszatérése az egész világ békességének jelentője vala; a' mi függetlenségünk, a' mi földünk kiterjedtsége, a' mi más külföldiektől való megtiszteltetésünk, és a' mi kezünknel lévő segítő kútfejeink semmiben sem rázattattak vala meg tetemesen. Az Európai uralkodó fejedelmek örvendeztek azon a' szerentsésen végbe ment megengesztelődésen, mellyet a' Frantzia Ország és a' többi nemzetek közt a' principiumoknak az a' hasonlatossága, és a' maximáknak 's tekinteteknek az a' költsönös volta ismét helyre hozta vala, a' mellyek egy szerentsés meg-egyesülés által a' mindenek tsendességének, és boldogulásának legbizonyosabb kezessévé lettek vala.“

„A' közboldogságnak munkája napról napra mind inkább közelgetett a' maga tökéletesítettetéséhez, a' midőn hirtelen egy nyughatatlan-ságot hozó történet azt megtartóztatta, 's annak lépéseit megakadályoztatta. —“

„Tsak nem egy egész ármáda a' maga törvényes fejedelmétől, kinek egyedül az azzal tetzése szerint való bánására jusa vala, elszakadván; néhány vezérek hitszégések, és példa nélkül való elragadtatás által azon nemzettől, a' mellynek kebelében felállított vala, elvásasztatván; egy olly ármáda, a' mellynek bátorsága arra fordított vala, hogy az usurpátort Frantzia országnak, és az elnyomót Európának nyakára tollja, okozta azon háborút, melly mind ő reá, mind mi reánk minnyájunkra azt a' szerentsélességet és azo-

kat a' viszontagságokat hozta, mellyek annak a' következései.“

„A' Király, mint monarcha, és a' Fr. ország, miut Státus, szünet nélkül ellene szegették magokat ennek a' bűnös mozdulásnak; hanem, a' talám minden példa nélkül való sors által mind a' kettőjök kéntelenítették az alatt az idő alatt, mellyben a' katonai lázzadás az egyiknek (a' királynak) a' szavára nem figyelmezett, a' másíknak pedig (a' Státusnak) az érzésein árulóvá lett vala, mind a' megtámadásban, mind az ellenállásban tett erőlködések, mind a' fényes győzedelmek, mind a' rettenetes szerentsélességek által, a' mellyek ezt a' rövid, de emlékezetre méltó hadviselést nevezetessé tettek, szenvedni.“

A' többi következik.

A' Nismesben történt nagy zenebonát a' *Gardei* osztálynak hivatal szerint való zsrnálja következőképen adja elő: Az utolsó vasárnap, u. m. Nov. 12-dik napján Nismes városában a' tsendesség megháborítatott; igen nagy sokaság 's többnire asszonyok futottak össze, és a' protestansoknak közönséges isteni tiszteleteket megakadályoztatták. Ennek a' zenebonának megátolására fegyveres sereg küldetett, mellynek kommandirozó Generálisa Báro *Lagarde* egy pisztolylövéssel nagyon megsebesített. Ugy mondják, hogy ezek a' gonosztévők mind megesmértetettek, de szélljel futottak. Legnagyobb szomorúságot okozott, hogy az *Angoulemi* Herczeg erről a' történetről tudósítatván, mindjárt *Toulousébe* vissza utazott, a' honnan Nov. 15-dik napján oda ismét vissza ment, és az ott támadt zenebonát a' maga jelenlétele által letsendesítette. A' felljebb nevezett Generálist az *Angoulemi* Herczeg meglátogatta.

Mondják, hogy a' Nismesi protestans gyülekezetnek előljárói nagyon megilletődtek azon, hogy a' *Gardei* osztálynak előljárói azon ekklesiának szabad gyakor-

lását egész erejekkel és tehetségekkel védelmezték, és minden akadályokat, melyeknek rossz következményei lehettek volna, egész okossággal elhárították, 's aunal fogva a' királynak atyai kegyelmes felettérlését előmenetelesítették, és a' bekességet feantartani igyekeztek.

Valamint Marsal Ney, úgy Marsal Soult is hívségtelenséggel vádoltatván, magát írásban igyekezett védelmezni. Ezt az ő apológiáját következőképen adja elő egy Párisi zszurnal rövideden: Tizenöt esztendőktől fogva, ugymond, mint katona különbkülömbféle gráditson a' Frantzia ármádiánál fővezérségre emeltettem, és gyakorta tapasztaltam, miként emelkedett fel ellenem az irigység; most pedig maga a' kormányzék költ ki ellenem, maga vádol engemet, és Franczia ország, sőt egész Európa füle hallottára rossz és veszedelmes embernek tart engemet. Most tehát magamnak kell magamat védelmezni, hogy maga a' király - is, a' ki nem mindent láthat tulajdon szemével, nem mindent hallhat tulajdon füleivel, maga megtudhassa itélni, miben légyen a' dologuak valósága. Az én familiám, és monarchám eránt való kötelességem tőlem azt kívánnyák, sőt mindenek, a' kik hozzám valamely kötelességgel viseltetnek, hogy az én szavam, királyi szék eleibe juthasson, és mindenkkel megesmertessem, hogy én mindenkor méltó tisztelettel, és engedelmességgel viseltettem a' király eránt.

Annak a' mentségnek, mellyet Marsal Soult Frantzia Országban közönségessé tetett, e' vala a' kezdete, folytatása, ezek voltak az ő kifejezései.

A' mult. Jun. 27-dik napján az uralkodó fejedelem ellen való bűnbe eséssel vádoltatván, annak tökéletesen leendő megzfafolására, a' kir. széknak visszahelyheztesétől fogva egész életét, 's minden tselekedeteit előbeszéli. Hogyha né-

kie vétkül lehet tulajdonítani, hogy Toulouseban kevés seggyveres emberrel a' nemzet betsületét, és a' hazát utolsó tseppvérséggel védelmezte, minden a' ki csak a' maga meljében Frantzia szívet visel, sőt magok az ő ellenségei is, nagy megelégedéssel vették, látták, és hallották az ő erőlködéseit, sőt önnön maga a' király is, 's ugyan ezen okból nevezte őtet kis Britanniában kormányzóznak.

A' Quiberoni emlékeztető oszlopnak felállítása is az ő vádoltatására alkalmaságotszolgáltattott. Sokan úgy vélekedvén, hogy ő ezen emlékeztető oszlop által pártosságra igyekezett a' népet ingerleni; erre Marsal Soult akként felelt, hogy ő annak felemeltetése által az Angoulemi Herczegnek parantsolatját vitte végbe. Midőn a' hadi dolgokra ügyelő ministerium eleibe idéztetett volna, magát el nem titkolta, sőt azokat a' környüállásokat is kinyilatkoztatata, a' mellyek a' dolognak természetéből és hamis folytatásából következtek vala. Mivel ő mindenkor *Druges* ural együtt munkálódott, szükségképen minden gyanúságnak el kellett volna háritódnai.

De a' hadi dolgokra ügyelő ministeriumra fordítandó költségek közt 90 millió deficit találtatott. Arra való nézve avval vádoltatott, hogy ő az emigránsokat, a' Vendeistákat, és a' Chouansokat abból a' pénzből segitette 's a' t.

Nagy Britannia.

A' Londoni hivatal szerint való tudósítások szerint, több Angliai lakosok, akarnak Amerikálan letelepedni, nevezetesen *Chaptal*, *Lacpede*, *Sebastiani* 's több hasonló nagy tehetségű lakosok. — A' jóreménység fokától jött tudósítások, mellyek a' Centaurus nevezetű hajón küldettek vala Európába, környüállásokon leírják azon hajónak veszedelmét

melly attól nem messze elmerült. A' tengerbe fult emberek közül említetnek Lord Mollesworthnak és az ő feleségének holt testeik, a' kik egymással öszve öfelkezve vonattattak ki a' tenger habjai között.

Az Északi Amerikai Státusoknak tudósításokból azt olvassuk, hogy *Benaparte Jósef Washingtonba* szándékozik menni, 's ott le is telepedni.

Német Ország.

A' Francofurtumi ujság'levelekben ezen folyó holnapnak 2-dik napján ezeket olvassuk:

„Minekutánna a' Frantzia országgal való új tractáknak elvégeztetése külömbkülömbféle közibe jutott környulállások által egész a' Nov. 20-dik napjáig elhalasztódott volna, a' mellynek ratificáltatása a' Fels. Monarchák távollételek miatt csak egy idő múlva el következhetik: azon okból a' Német országra nézve való külömbkülömbféle territorialis egyezések még nem vitettek *Párisban* tökéletességre, hanem Francofurtumba tétetődtek által. Az ezen dolgot illető kerések lesznek a' legelső tárgy, a' mellyen az itt jelenlévő minister urak foglalatatoskodni fognak. Ennek a' tárgynak végképpen való eligazittatása után, a' Német Országai frigykötés fog forma szerint kinyittatni. — Mihelyt azonban mindeu követ urak, kik a' Német Országai frigykötéshez rendeltetve vannak, 's a' kik közül sokan még ide meg nem érkeztenek, de rövid idő alatt várattatnak, mint gyülekeznek öszve; azonnal előre való gyűlések, és tanátskozások tartattatni, és a' diaetának kinyittatása formaképpen végbe fog menni.“

A' Francofurtumi ujság'levelekben azt is olvassuk, hogy a' Niederlandi koronaörökös a' maga Petersburg felé való utazásán, a' hol az Anna Eő Cs. Nagyhercegségével öszve fog házasodni, e' folyó hol-

nap 2-dik napján megérkezett légyen. A' Pruszsiai kir. Staturcancellárius Herczeg *Hardenberg*, ugyan ezen holnap 2-dikán reggel Berlin felé vette utját, a' hova 7-dikére megérkezni szándékozott Lord *Clancarty* e' f. holnap 1. napján Francofurtumba jött. Ugyan oda Báró *Wesenberg* Eő Excellentiája, a' mult holnapnak 30-dik napján, nem külömben a' Pruszsiai kir. titkos Staturtanátscs is megérkeztek.

Spanyol Ország.

A' Király azt rendelte, hogy minden Franceziák, a' kik Spanyol Országba utazni kívánnak, ha az Országló székektől való uti leveleket elő mutathatják, szabadon, és minden akadály nélkül utazhatnak azon Országban.

University Library Széchenyi

Az a' hir szárnyal, hogy a' Cs. Austriai F. M. L. Gróf *Nugent* szándékozik egy Nápolyi dámaival házasságra lépni, melly dáma a' maga characterjére, szépségére, és a' familiájának fényes állapotjára nézve igen nevezetes. Ez a' dáma a' megboldogult *Duca Riarionak* örökös leánya, és az annya részéről a' Saxoniai Herczegnek *Xaviernek* unoka leánya.

Helvétziai Respublika.

A' Genfi tudósítások szerint, az Austriai Császár Eő Felségének külső dolgokra ügyelő *Ministere Herczeg Metternich* a' maga Olasz Ország felé való utazásában, a' közelebb mult holnap 28-dik napján estvekesőn oda megérkezett vala. Eő Herczegsége a' számára elrendelt szállást el nem fogadta, hanem egy vendégfogadó házba szállottb, Ottan olly parantsolat volt kiadva, hogy az Eő Herczegségének oda való jövetele ágyú durrogások

által dítsdítessék meg; de Eő Herczegsége reménytelenül jött oda étszakán.

A' mint a' Helvétziai bözséges ujságlevelék beszélnek, egy a' szövetséges hatalmasságok és a' Szárdinai király közt kötött különös alku szerint a' *St. Julien* nevű, és a' Szárdinai királynak ismét által engedtetett *Sabaudiában* fekvő, falu a' Genfi kantonnal öszvekaptsoltatni, és a' Szárdinai vámszedő házak, a' *Genfi* kantonnak új határáról egy orányi távolságra felállítatki fognak.

! Lengyel Ország.

Az Orosz Császár Eő Felségének *Warszoiában* való mulatásáról, a' honnét a' közelebbi mult holnapnak 26-dikán elutazott vala Eő Felsége, a' közönséges ujságlevelékben *Warszoiából* Nov. 20-dikán ezeket olvassuk: „A' napokban, ugymond, vendégség tartatott Eő Cs. Felségénél, a' mellyhez a' Nagyherceg *Constantin*, az Orosz, és Lengyel Generálisok, nemkülömben a' volt Lengyel ország Guberniumnak tagjai, a' Senatorok, és a' miniszterek voltak hivatalosok. A' Lengyel ország Guberniumnak Al-Elölülője *Herzeg Csartoryski Adám* a' napokban bált tartott, mellyet Eő Felsége a' Császár is a' maga Felséges jelenlétével megdítsdítette. E' holnap 16-ikán megvizsgálta Eő Felsége városon kívül *Wola* táján az Orosz és Lengyel örzőlovas sereget. — Ugyan azon nap' 264 Lengyel hadifoglyokat, kik kevés idővel annakelötte *Siberiából* jöttek, a' várban maga eleibe botsototta és megnézegette. — Tegnap a' Feldmarsallajtenantánál *Czartoriska* Herczegnél ebédlett; estve pedig az Orosz Senánál *Nowosilzow* urnál bálon volt Eő Felsége. A' napokban itten az Orosz Udvarnál lévő *Svetziai* követminister, *Báró Löwenhielm* ur, és a' volt kir. Pruszszi Státusminister, *Oróf Haugwitz* megérkeztek. Tegnap a' Saxoniai piatzon nagy parádé tar-

tatott az Orosz és Lengyel hadi seregekkel, a' mellyek Eő Felsége előtt elmarsiroztak vala.“

Elegyes dolgok.

Egy *Brüsseli* újságlevelé azt beszél, hogy *Carnot* a' maga tizenhárom esztendősi fiával egyetemben *Frantzia* Országból külföldre szerentsésen elszökött; mondják, hogy *Pruszszi* uti leveleket mutogatott elő; és hogy allig ment el a' maga eddig volt lakohelyéről, 's mindjárt megjelent ott a' katonaság, melly az ő meg fogattatására oda küldetett vala.

A' *Párisi* tudósítások szerint, mindjárt a' *Marsal Ney* processusának végezete után, *Drouot* Generális processusa el fog kezdődni. — A' *Toulousei* 12-ik Nov. tudósítások beszélnek, hogy a' *Nimesi* zenebona egészen letsendesedett, és hogy a' katonaság melly oda való marsirozásra vett volt parantsolatot, már nem megyen oda. — Soha ugymond egy *Párisi* ujságlevelé; terhesebb szölgálatot nem tett a' nemzeti örző sereg mint most. A' strázsák mindenütt megkettöz tettek, mindenütt 's minden időben járnak a' vigyázó seregek; minduntalan éjjelnappal járnak s táboroznak kinn a' szabad levegőben, az essővel, hóval, és hideggel küszködven, számos örzők; pedig, mind ezeket a' terheket vidámsággal, és szüntelen nevedő buzgósággal viselik a' polgárok; de miért? mert a' közsendezségnek fenntartatásában, a' magok polgártársaiknak oltalmatadásokban egy az igazhaza fiakhoz illő jutalmot találnak.

A' Cs. Kir. *Austriai* Főherczegek a' közelebbi mult holnapnak 11-ik napján *Shafeldbe* jöttek vala, a' hol minden kézmiveket, oskolákat, és más közönséges intézeteket legnagyobb figyelmetességgel megnézegettek.

A' közelebb múlt November 15-dikén nagy szerentséltenség történt *London*ba a' *Confiadt* urnak tsukorfőző házában. Ez a' kereskedőház tsináltatott egy gőzmasinát, melly egy préset bajtott, 's a' melly annyi erővel munkálódott, mintha hat lovat befognának. Az első próbatétel végett meggyújtották reggeli 4 óraker a' tüzet. Valami tiz óra tájban oda ment az intézetnek tulajdonosa egy inzenőrrel a' tűznek ne talántán felette nagy erejének megvizsgálására; allig lépett bé a' házba, 's a' masina retentő nagy ropogással szélljel pattant, 's irtóztató pusztítást okozott. Az egész épület összeomlott, 's több husz személyeknél elborítottak, hatan közzülök halálosan megsebesedtek. Estve öt holt testet buztakki az omladékok alól, mellyek közt *Sper* uré is, ki azon kereskedésnek egy tagja vala, találtatott. Minden belől a' házban volt falak öszve omlottak, 's a' külsők is tsak allig állanak. A' kár 25,000 font sterlingre telik. A' háznak tulajdonosának, miut valamelly tsudatétel által, semmi baja nem lett.

Lavalette ur a' maga processusának folyamatajában következő dolgokat beszélt elő magaról: Hogy ő 1769-ben született; 1789-ben kezdett törvényeket tanulni, de a' revoluzionak tamadása után azt félben szakasztotta; hogy ő benne a' familiája és társaságai által, a' Királyi házhoz való hajlandóság mindenkor neveltetett, mellynek ő mint nemzeti gárdának tagja 1792-ikben elegendő probáját adta, a' midőn Augustus 10-ikén a' maga követőivel mind addig a' tuileriai palotának udvarában állott, valameddig a' védelmezést látta lehetségesnek lenni, és tsak azután a' kertbe vissza-

vonult; hogy ő minden akkori petitiokat az udvarnak kedvezőképpen aláirt; hogy az üldözésektől megmenekedhessen, azután katonává lett, a' hol nem sokára felljebb emeltetett, hogy a' Generál *Custine* Generálstabjának tisztjévé, és 1795-ben, az az Orosz háború után *Berlin*ben meghalálózott *Baraquay-d'Hilliers* Generálnak Adjutansává lett; hogy ez a' Generális, az élete utolsó pertzenetiben neki igen hízelkedő bizonyságait adta a' maga eránta való jószívűségének az által, hogy őtet a' maga után hagyott gyermekeinek tutorává tette; az *Arcolei* ütközet napján pedig Bonaparte felvette őtet a' maga Adjutansai közzé; a' következett esztendőben ő mint Titoknok a' *Leobeni* békességalkudozásokban jelen volt; ugyan azon esztendőben, a' törvényhozó korpusnak a' Directorium ellen való tusakodásakor, Bonaparte őtet *Páris*ba küldötte, az oda való környűllások tulajdonképen való mivoltának kitanulása végett, annakutánna nem sokára a' directoriumtól üldöztetvén, a' maga levéltárját, a' mellyet veszedelem nélkül kiadhatott volna, megégette; egy holnappal az Egyiptomi expeditió előtt a' Bonaparte első feleségének egy unoka hűgával öszveházasodott; a' Syriai, és Ásiai expeditiók után Németszágba küldetett, hogy ott a' Saxoniai, Hassiai 's a' t. udvarokkal alkudozzon, de hogy ezek az alkudozások a' Hohenlinden győzelem által szükségtelenekké lettek; hogy a' Pruszsiai Király az ő személyének megbetsülését az által kimutatta, hogy ha a' Franczja országi uralkodószerk a' *Beurnonville* Generálnak más követségbeli helyet kimutatna, a' Király őtet (*Lavalette*) örömmel látná a' maga residen-tionalis városában lakni.

Decemb. 10-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 356 5/8 forintót Váltotzédulában.